

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Licijna knjižnica

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za oze. SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 3. marca 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 26.

Nekaj misli iz motivacije poročila k predlogu zakona o neposrednih davkih.

Avtorja načrta izenačenega zakona o neposrednih davkih (g. Konjović in Cvijanović), sta opremila načrt, ki ga prinašamo v podlistku, z motivnim poročilom, v katerem utemeljujejo prikladnost v načrtu izvedenega davčnega sistema za razmere v naši kraljevini in pojasnjujeta, kaj ju je dovedlo do predlaganih davčnih meril. V nastopnem podajamo nekaj misli iz tega poročila.

Izenačenje zemljiškega davka bo najenostavnejše v pokrajinah, v katerih je zemljiški kataster že urejen in katasterški čisti donos že ugotovljen. To so: Hrvaška, Slavonija, Vojvodina, Dalmacija in Slovenija. V teh pokrajinah se bo katasterški čisti donos z navadno računsko operacijo prilagodil donosu po cenah agrarnih produktov l. 1919. do 1923. Pri zemljiškem davku je treba upoštevati, da ne obremenjuje dejanskega dohodka, ampak dozdveni katasterški čisti donos, ki je vedno nižji nego dejanski dohodek, osobito ker se poljedelstvo vedno bolj razvija in se zemljišča vedno intenzivnejše obdelujejo.

Višina davčne stope za hišni davek (30%) izgleda na prvi pogled pretirana. Treba pa je upoštevati, da ta davek v večjem delu države brez pribitka znaša 20%, s pribitki pa tudi 32% in da se praviloma predvalja in deli na več davčnih subjektov (najemnikov). Ako se še upošteva pavšalni odbitek, znaša davčna stopa le 24 do 21%.

Pridobnina (davek na podjetja, obrti in poklice) se v nekaterih krajih bivše Avstrije plačuje po sistemu kontingentiranja. Odmerjanje davka po tem sistemu je protivno naši ustavi, ki ne dopušča kontingentiranja, a najvažnejši razlog je fiskalna nedostotnost, ki se kaže najočitnejše pri pridobnini v Sloveniji, kjer se pri odmeri tega davka čisti dohodek niti ne ugotavlja.

Iz teh razlogov je primernejše, da se ta davek plačuje po čistem dohodku. Glede na nefundiranost teh dohodkov bi se morebiti zdelo stopa 10% v primeri z davkom na posloj in na zemljišča previsoka. Ako se pa upošteva, da se obdavčuje dohodek preteklega leta, torej že doseženi dohodek in da je do skrajnosti izvedeno načelo samoobdavčbe (potem komisij), je jasno, da odstotek stvarne obremenitve ne bo nikdar ogrožal bistvenih interesov davkoplačevalcev.

Glede davka na rente je pripomniti,

da so vzroki, ki onemogočajo intenzivno obremenitev kapitala, raznovrstni. Glavni vzrok je pač stremenje po cenemem kapitalu. Ti vzroki so se v polnem obsegu upoštevali in priznale znatno olajšave, n. pr. glede državnih vrednostnih papirjev, glede kapitala, ki je naložen v podjetjih itd.

Dohodnina v načrtu se v glavnem nanaša na načela analognih zakonov v nekaterih pokrajinah, n. pr. v Vojvodini, Sloveniji itd. Minimum dohodka je predviden na 3600 Din, upošteva, da je tak dohodek za najskromnejše potrebe zadosten. Progresija davka pričenja s 3% kot mejni rentabiliteti in z ozirom na to, ker je največje število davčnih zavezancev ravno v najnižjih stopnjah dohodka.

V davčni obremenitvi vseh davčnih vrst se kaže na prvi pogled upravičena razlika med davki, ki zadevajo nepremičnine, odnosno kapital v nepremičninah in dajejo praviloma sigurne, fundi-

rane dohodka in stvarno jamstvo za davek, in med davki, ki zadevajo v glavnem osebno delo, to je nefundirane dohodka.

Sumarna obremenitev davkoplačevalca, ki ima 3 milj. Din dohodka iz posloj, znaša na donosnem in osebnem davku 44%, to je 1.320.000 Din, ne račun pri tem invalidskega davka in morebitnih samoupravnih dokladov tako, da mu ostane še vedno 56%, to je 1 milijon 680.000 Din na razpolago.

V načrtu izvedeni sistem ob sedanjem času najbolje vstreza nujnim potrebam političnega življenja in materijalnega varovanja države. Načrt ima po svoji koncepciji temeljno dolžnost, da v državnem aparatu in pri davkoplačevalcih pripravi pot novemu, modernemu davčnemu zakonu, ki bi naj temeljil v glavnem na sistemu osebnih davkov in na osebni zavesti davkoplačevalcev o dolžnostih napram državi kot splošni enoti.

Regulativne hranilnice v Sloveniji.

(Konec.)

VII. Bodočnost.

Poleg stroge likvidnosti in pupilarovarnosti aktivnih poslov je glavni temelj zaupanja do hranilnic znatna rezerva pri društvenih hranilnicah, pri občinskih in okrajnih pa jamstvo občine oziroma okraja.

Kakor že zgoraj omenjeno, obstoji kot društvena v naši državi samo Kranjska hranilnica v Ljubljani. Stara je 103 leta in si je tekom let nakupila tako močne rezerve v obliki nepremičnin in prvovrstnih vrednostnih papirjev, kakor se ž njimi pač more ponasati le malokateri zavod. Ustanovitve mnogobrojnih kulturnih in socialnih naprav ter direktnih daril v skupnem iznosu skoro 9 milijonov zlatih kron pričajo, kako se je ta hranilnica poleg dovoljevanja občinskih in hipoteknih posojil po najugodnejših pogojih dejansko udeleževala kot dobrotvorni in občerkoristni denarni zavod.

Vse druge hranilnice so občinske ali okrajne. Upravni odbori teh hranilnic so izvoljeni od političnih občinskih ali okrajnih zastopov. Ustanovitelj hranilnice je sicer občina oz. okraj, katera za hranilnične obveznosti tudi jamči, ali navzlic temu je hranilnica pravno popolnoma samostojna, neodvisni denarni zavod in nikaka občinska ali okrajna ustanova.

Dočim pa je pri (okrajnih) hranilnicah na bivšem Štajerskem delokrog in vpliv okraja na hranilnico minimalen, ker se omejuje splošno le na prvo izvolitev hran. upravnega odbora, kateri se potem potom zrebanja izpolnjuje, to je pri (občinskih, tudi mestnih) hranilnicah na Kranjskem bistveno drugače. Tu se volijo upravni odbori iz občinskega zastopa vsaka tri leta ter je varovan v pravih vpliv in interes občine na hranilnico v vsakem oziru na ta način, da je občinski zastop najvišji in v bistvenih zadevah odločujoči upravni organ hranilnice. V največ slučajih odločajo pravila celo, da mora najmanj polovica hranilničnih upravnih odbornikov pripadati občinskemu zastopu.

Ni dvoma, da so te odločbe za razvoj hranilnic kvarne. Predvsem že nasprotujejo načelu, da se mora deliti uprava od kontrole. Ker pa je občinski zastop najvišji upravni organ hranilnice, bi ne smel biti zajedno kontrolni organ, ker v tem slučaju uprava sama sebe kontrolira. Do kakih absurdnosti ta določila vodijo, izhaja iz dejstva, da občina, ki jamči za vse hran. obveznosti, kot običajni največji dolžnik hranilnice sama sebi določa obrestno mero in višino anuitet od svojega lastnega dolga potomi večine svojih občinskih svetnikov, ki so zajedno hranilnični upravni odborniki;

Da se načelu o delitvi uprave in kontrole ustreže, bilo bi potrebno, da se pravila spremenijo tako, da imej odločujoči vpliv o poslovanju hran. upravni odbor, dalje, da hranilnični upravni odborniki ne smejo pripadati zajedno obč. zastopu. Ako se to izvede, odpadlo bode tudi preveliko izrabljanje hranilničnih naložb v kreditne svrhe, kar odvrača vlagatelje od hranilnic, ker ti previsoki krediti po mneju vlagateljev zmanjšujejo jamstveno moč občine.

Tudi volitev hran. upravnega odbora od obč. zastopa vsaka 3 leta je za hranilnico kvarna. Občinski zastop ima politični značaj in se pri vsakih volitvah menja, ravnotako pa se kot posledica menja tudi upravni odbor hranilnice ter postane politično barvan. Vsled teh okoliščin pa ne trpi samo kontinuiteta redni hranilnični upravi nujno potrebne gospodarstva, temveč je zlasti dana možnost, da se hranilnično imetje upravlja ne po edino pravih gospodarskih, temveč po političnih nagibih.

V tem pogledu bi se morala hran. pravila spremeniti tako, kakor to določajo pravila (okrajnih) hranilnic na Štajerskem, kjer se uprava le prvič voli naravnost od okrajnega zastopa, potem pa se izpolnjuje potom zrebanja. Občinskemu zastopu pa bi seveda pri teh volitvah morala biti zadržana možnost ugovora, za kontrolo pa bi naj skrbel poseben odsek (odsek obč. zastopa) ali pregledni odbor.

Tudi iz teh razlogov bi bilo želeto, da se občinski zastop odloči upravi in se omeji le na kontrolo hranilnične uprave.

Sele potem, ko se bodo hranilnice po izvedbi teh sprememb iz sedaj pravno samostojnih podjetij spremenile v dejansko samostojne zavode, dana jim bode neozirana možnost razmaha. Razširiti bode treba poslovanje, seveda v okviru pupilarne varnosti, tudi na druge panoge ter uvesti bančno tehniko. Ni dvoma, da se bode ravno z ozirom na dobrotvorni značaj in absolutno jamstvo pri hranilnicah zbralo toliko kapitala, da bodo hranilnice v stanu diktirati takozvano običajno obrestno mero (landesüblicher Zinsfuß), ki je za vse gospodarstvo velepomembna, ter nastopati kot dobrotvorni zavodi tudi napram svojim manj premožnim vlagateljem.

Glavni dve zahtevi, ki jih stavimo do vsakega denarnega zavoda, to je

Iz predloga zakona o neposrednih davkih.

(Nadaljevanje.)

4. darila in nedogovorjene nagrade namenjenem ali drugim osebam, kakor tudi vsi drugi neobvezni izdatki, razun ako so v neposredni zvezi s poslovanjem in ne presegajo običajne izmere;

5. stroški hišnega gospodarstva davčnega zavezavca v katerikoli obliki;

6. obresti od lastnega ali tujega kapitala, naloženega v podjetju v katerikoli obliki;

7. dotacije rezervnih fondov;

8. izgube iz prejšnjih poslovnih let.

Dviganje ali padanje v podjetju naloženega denarja ne vpliva na ugotovitev davčne podlage.

Ako davčni zavezanec tudi na poziv davčnega oblastva ne predloži računov, s katerimi mora dokazati vsoto skupnih prejemkov, odnosno ako smatra davčno oblastvo, da predloženi računi in podatki niso verodostojni, oceni čisti donos davčni odbor, ki pri tem po možnosti primerja čisti donos onih obratov, pri katerih se je ta donos ugotovil po verodostojnih računih.

Pri ugotovitvi čistega donosa z oceno se mora v prvi vrsti oceniti glavnica, potem promet in končno v obratu zaposlene delavne moči.

Davčno merilo znaša za prvo skupino 10%, za drugo 5% in za tretjo 2% od čistega donosa.

Za nove otvorene obrate se ugotovi prvi letni čisti donos po preteku prvega poslovnega leta. Do takrat plačujejo ti obrati provizorični davek na podlagi bližnjih ocen za preteklo leto. Podlaga za ta davek ne sme biti manjša nego 6% od celokupne napravne glavnice ali kupnine.

4. Davek na rente.

(Porez na rente. — Načrt čl. 62.—73.)

Davku na obresti in rente so zavezani dohodki iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, od katerih se razun dohodnine ne plačuje nobeden davek. Tu sem spadajo zlasti obresti od vrednostnih papirjev, obresti vseh terjatev, hranilnih vlog, katerekoli oblike, osebne rente in vsi drugi bližnji dohodki, obresti in dividende iz inozemstva, zakupnine od imovinskih objektov in pravic, za katere se ne plačuje davek na zemljišče ali davek za zgradbe.

Obresti in rente od terjatev davčnih zavezancev, ki plačujejo davek na podjetja in obrti, niso zavezane davku na obresti in rente, ako so te obresti, odnosno rente taki deli donosa iz obrta, ki so zavezani davku na podjetja. Ako se pravni naslov za terjatev vsled prestanka obrti, cesije ali iz katerega drugega razloga izpremeni, je tudi taka terjatev zavezana davku na obresti in rente.

Temu davku dalje niso zavezane one vsote, katere dobivajo člani komanditnih in drugih trgovskih družb kot obresti v obrtu naložene glavnice, ako je vsa glavnica v davčni prijavi dotičnega obrta točno navedena.

Od davka na obresti in rente so oproščene obresti hranilnih vlog poštne hranilnice, obresti državnih posojil, dobrotelne in socialne institucije, podpore, katere dobivajo člani hišnega gospodarstva od glavarja hišnega gospodarstva brez pravne obveze, štipendije, obresti državnih posojil, katerim je davčna prostost izrecno zagotovljena in dividende tuzemskih delniških družb.

Davek plačuje faktični prejemnik obresti, rent ali dohodka iz dotičnega imovinskega predmeta ali iz dotične imovinske pravice.

Davčna dolžnost traja od početka pa do prestanka davčnega predmeta. Izvzeti so le kapitali izpod 1000 Din, ki so zavezani davku od 1. januarja sledečega leta, a davčna dolžnost preneha koncem leta. Enkrat ugotovljena davčna dolžnost preneha pri tej davčni vrsti le, ako davčni zavezanec verodostojno dokaže, da je terjatev neizterljiv.

Davek se plačuje pri vrednostnih papirjih od vsote prejetih obresti, pri hranilnih vlogah od obresti, ki se četrtletno, polletno ali celoletno vložniku izplačajo ali pripisejo, v vseh drugih primerih pa od višine davku zavezanega dohodka po stanju ob pričetku davčnega leta. — Pri terjatvah se obdači dohodek v višini, ki je določena v listinah brez

ozira na to, ali ga je davkoplačevalec prejel ali ne. Ako dohodek ni določen z listinami, a je obstoj terjatve dokazan, se smatra, da se terjatev obrestuje z 8%.

Ako je terjatev predmet sodnega postopanja, sme davčni zavezanec naprositi davčno oblastvo, da odgodi obdavčevanje do izvršitve sodnega postopanja.

Davek znaša 10%, ki se pri vdovah in pri osehah pod skrbstvom zniža za polovico, ako njihovi skupni dohodki niso večji nego 10.000 Din.

Davek se izterjuje od davčnega zavezavca samega ali od dolžnika povodom izplačila obresti in rent. Povodom izplačila ali dobropisa obresti in rent odteguje davek država, avtonomne korporacije, delniška podjetja itd.

Davek, ki se pobira z odbitkom pri izplačilu, ni zavezan nobenemu državnemu ali avtonomnemu pribitku.

5. Dohodnina.

(Porez na dohodek. — Načrt čl. 74.—86.)

Dohodnino plačujejo fizične in pravne osebe, slednje kolikor ne plačujejo od svojih dohodkov davka od podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov. Fizične osebe, ki stanujejo v tuzemstvu, plačujejo dohodnino od vseh svojih prejemkov, dočim so fizične osebe, ki stanujejo v inozemstvu, zavezane tuzemski dohodnini le glede dohodkov, ki jih dobivajo iz tuzemstva.

likvidnost in absolutna varnost, sta pri reg. hranilnicah popolnoma izpolnjeni, vsled česar jim je ne le obstoj, temveč tudi procvet docela zajamčen. Ravno z ozirom na njihov vzgojevalni,

dobrotrdni značaj so hranilnice glede obdavevanja pod Avstrijo uživale posebno zaščito in je le želeli, da bi jim ta ugodnost ostala tudi v Jugoslaviji.

Denarni zavod	Hranilne vloge na knjižice		V letnem računu		Hipotekarna amortizacija posojila		Občinska (komunal.) amortiz. posojila		Menice v listnici		-posojila v tek. rač., na men. ali hipoteke
	Kron	Din	Kron	Din	Kron	Din	Kron	Din	Kron	Din	
leto	1913	1923	1913	1923	1913	1923	1913	1923	1913	1923	1923
Mestna hranilnica, Ljubljana	43.6	77.4	19.6	25.9	11.1	8.7	6.0	0.2	8.9	50.0	
Kranjska hranilnica, Ljubljana	50.0	27.4	3.2	20.3	4.9	2.2	5.6	0.4	0.07	2.6	
Mestna hranilnica, Maribor	27.9	19.6	2.2	17.1	7.4	4.7	—	—	—	2.5	
Mestna hranilnica, Celje	10.7	11.2	—	5.8	1.1	3.6	2.2	0.06	0.6	3.9	
Mestna hranilnica, Kočevje	6.5	11.2	—	3.9	1.5	0.6	0.7	0.1	3.4	—	
Mestna hranilnica, Kranj	5.4	9.3	—	3.5	3.4	0.4	0.02	0.002	2.1	—	
Mestna hranilnica, Novo mesto	3.5	8.9	0.5	2.5	0.8	—	—	0.4	1.6	1.7	
Južnoštaj. hranilnica, Celje	4.2	7.2	—	2.7	1.8	0.5	1.0	—	—	—	
Mestna hranilnica, Radovljica	4.1	6.3	0.5	2.6	0.9	0.5	0.1	0.3	0.3	1.8	
Občinska hranilnica, Vrhnika	2.1	6.2	—	1.1	0.6	0.1	0.06	0.2	4.1	1.0	
Okr. hranilnica, Slov. Gradec	4.0	6.2	—	2.9	1.3	0.2	0.1	0.4	3.0	—	
Mestna hranilnica, Kamnik	2.1	5.6	0.1	1.2	0.9	0.3	0.05	0.2	1.9	1.8	
Mestna hranilnica, Ptuj	9.3	4.1	—	6.9	0.2	0.2	0.04	0.4	0.002	—	
Občinska hranilnica, Krško	1.1	4.3	—	0.4	0.8	0.1	0.04	0.2	2.1	0.6	
Mestna hranilnica, Črnomelj	0.8	3.9	—	0.5	1.6	—	0.09	0.1	1.2	0.5	
Hran. kmečkih občin, Ljubljana	1.6	3.6	—	0.9	1.1	0.4	0.2	0.02	0.06	—	
Mestna hranilnica, Brežice	1.4	3.0	0.2	1.0	0.6	0.03	—	0.06	0.1	1.6	
Okr. hranilnica, Slov. Bistrica	1.6	2.9	—	1.4	1.6	0.9	0.09	0.02	0.4	—	
Okrajna hranilnica, Konjice	1.3	2.6	—	1.1	0.9	0.1	0.02	—	—	—	
Okrajna hranilnica, Sv. Lenart	1.3	2.5	—	1.2	1.4	0.03	—	—	—	—	
Občinska hranilnica, Ljutomer	1.9	2.3	—	1.5	0.4	—	—	0.03	0.5	—	
Občinska hranilnica, Ormož	2.1	2.0	—	1.7	0.8	—	—	0.1	0.4	—	
Občinska hranilnica, Marenberg	1.8	1.7	—	1.5	0.3	0.1	0.04	0.1	0.5	—	
Okrajna hranilnica, Kozje	0.6	1.1	—	0.5	0.8	0.01	0.02	—	—	—	
Okrajna hranilnica, Rogatec	0.8	1.0	—	0.6	0.1	0.02	0.002	0.06	0.2	0.1	
Občinska hranil. Kostanjevica	0.1	1.0	—	0.1	0.0	—	—	0.04	0.3	0.6	
	189.8	232.5	26.3	108.8	46.3	23.69	16.47	3.39	31.73	68.70	

Koncem leta 1924 so znašale vloge na knjižice in tekoči račun skupaj 301,856.277 Din 81 p.

Medšpediterjeva dolžnost varovati pravice svojega prednika.

(iz trgovinsko-sodne prakse.)

Dunajska tvrdka je kupila v Švici 3 vagone železnih podkev od neke švicarske tvrdke franco vagon Buchs (Švica). Nato je dunajska tvrdka naročila z dopisom z dne 6. septembra še špedicijski tvrdki S. v Buchsu, da pošlje vse tri vagone na špedicijsko tvrdko B. v Mariboru proti povzetju vseh stdoškov, nastalih po prihodu vagonov v Buchs, na razpolago tvrdke N. v Gradcu. Stroške do postaje Buchs je poravnala namreč prodajalka, omenjena švicarska tvrdka.

Špedicijska tvrdka S. v Buchsu kot tožnica navaja v pravdi, da je takoj potem, ko je prejela od tvrdke N. v Gradcu vozne liste za Jugoslavijo in uvozno dovoljenje, in sicer 30. septembra 1920 opravila potrebno manipulacijo ter odposlala vse tri vagone na špedicijsko tvrdko B. v Mariboru, ki je pa le podružnica tožene špedicijske tvrdke. Ker tožnica ni dobila pravočasno potrebnih tovarnih listov in uvoznega dovoljenja za Jugoslavijo, so vagoni stali na postaji v Buchsu, vsled česar so nastale razne pristojbine za stojnino, izvozno revizijo, brzjoave itd. v skupnem znesku 133 švic. frankov.

Dne 2. oktobra 1920 je tožnica poslala toženki podružnici v Mariboru takoj zapadli račun, v katerem je povzela med drugim tudi v breme podružnice 133 švic. frankov in jo za ta znesek obremenila. V tovarnem listu,

kakor tudi v računu je naznanila podružnici, da je blago na razpolago tvrdki N. v Gradcu, kateremu računu ozir. povzetju podružnica ni ugovarjala.

Dne 6. oktobra 1920 je tožnica tudi toženki sami brzjoavila, da naj njena podružnica drži vagone tvrdki N. v Gradcu na razpolaganje proti povzetju vseh stroškov in povzetja 133 frankov. Tudi toženka je brzjoav sprejela brez ugovora.

Teh tožničnih pravic toženka ni varovala, vsled česar je kot špediterka odgovorna za škodo.

Tožnica tudi ni nihče obvestil pred 16. oktobrom 1920, da so podkve prodane toženki sami. Tega dne je pa bilo blago toženki že odposlano od nosno izročeno, vsled česar tožnica več ni mogla varovati svoje zakonite zastavne pravice na špedicijskem blagu, vsled česar zahteva od tožene špedicijske tvrdke znesek 133 švic. frankov s 6% obrestmi po kurzu plačila v jugoslovenski valuti.

Tožena tvrdka je v pravdi ugovarjala, da je podkve ona sama kupila franko vagon postaja Buchs od trgovca X., ki jih je kupil od tvrdke N. v Gradcu in je tej naročil, da naj se pošljejo podkve toženki, tvrdka N. je pa poskrbela, da je bilo blago odposlano toženi tvrdki, kar se je zgodilo od Buchsa naprej s posredovanjem tožeče špedicijske tvrdke. Ker je bila

gospodarske periode pred davčno periodo. Izjem tvorijo službeni prejemki, ki se obdačujejo od vsote, v kateri so določeni na dan 1. januarja prvega leta davčne periode. Pri ugotovitvi kosmatih prejemkov se upoštevajo oni dohodninski viri, ki so obstajali na dan 1. januarja prvega leta davčne periode. Ako tak dohodninski vir v zadnjem letu pred davčno periodo ni obstajal, se obdači po verjetnem donosu.

Od kosmatih dohodkov se odbijejo vsi stroški za doseg, zavarovanje in vzdrževanje dohodkov, kakor:

1. režijski stroški, všteti odpisa iz naslova amortizacije inventarja, plačane zakupnine in najemnine in drugi stroški za osebo;
2. stroški za popravila poslopij in amortizacijski odpisi za poslopja, stroški za vodo, razsvetljavo, dimnikarja, nočno stražo, gasilstvo itd.;
3. stroški za popravila strojev, všteti amortizacija, kolikor ni vpoštevana med režijskimi stroški;
4. stroški zavarovanja proti elementarnim nevarnostem, izgube vsled elementarnih nevarnosti, kolikor niso kriti z zavarovalnino;
5. plačane državne in občinske trošarine, carine, takse in sploh vsi posredni davki, davki na poslovni promet in
6. pri rudarskih podjetjih prispevki v bratovske skladovnice, stroški za bogoslužje, šolo in obdino.

(Dalje sledi.)

toženka sama kupec tega blaga, ne gre za špedicijski posel med njo in tožnico.

Trgovsko sodišče je obsodilo toženo tvrdko v plačilo 133 švic. frankov v smislu toženega zahtevka. V razlogih sodbe je izvajalo, da se toženka opira na edini ugovor, da ni nastopala kot špediterka, marveč kot kupovalka in da vsled tega ni bila dolžna varovati pravic tožeče tvrdke v smislu čl. 382. trg. zakona.

Toženka je sicer trdila tudi, da je bila tožnica pred odposiljativjo blaga obveščena od tvrdke N. v Gradcu, da je podkve kupila toženka. To je pa trgovec N. kot priča zanikal. Iz izpovedbe te priče in kot priča zaslišane uradnika tožeče tvrdke sledi, da tožnica za časa odposiljativje ni vedela, da nastopa toženka kot kupovalka. Bila je opravičena smatrati toženko za špediterko, zlasti vsled brzjoavke tvrdke N. v Gradcu z dne 19. septembra 1920, s katero ji je ta sporočila, da je za njo potrebni akreditiv pri eskomptni banki in ji obenem naročil, da naj podkve odpošlje na B. špedicijo v Mariboru.

Tožnica je bila torej ob ekspediciji pošiljke v dobri veri, da bo toženka kot špediterka v smislu čl. 382. trg. zakona varovala tožnici pristojne zastavne pravice na pošiljki. Toženka kot trgovka je morala iz že navedene brzjoavke tožeče tvrdke z dne 6. oktobra 1920 spoznati, da jo smatra tožeča špedicijska tvrdka za svojo medšpediterko. Njena dolžnost bi bila, da tožnico takoj obvesti, da ne nastopa kot špediterka, marveč kot neposredna kupovalka. S tem obvestilom ni smela odlašati, saj je morala vedeti, da so vagoni že na poti in da morejo dospeti vsak čas. Ako bi bila toženka storila svojo dolžnost, bila bi tožnici omogočila, da si varuje svoje pravice na drug način. Ker toženka tega ni storila, je mogla tožeča tvrdka opravičeno smatrati toženkin molk kot pritrdilo in sprejem ji danega naloga (čl. 279. trg. zak.).

Postopanje tožene tvrdke, ki je šele po sprejemu blaga in sicer 16. oktobra 1920 sporočila tožnici, da obremenitve s 133 švic. frankov ne pripozna, ker je nastopala kot kupovalka, pač ne odgovarja skrbnosti rednega trgovca in tudi ne zvestobi in veri v prometu, zlasti ne v razmerju med špediterji, ki morajo izvršiti naloge svojih komitentov točno in brez odloga, da jih varujejo škode in se ne morejo v vsakem slučaju šele potem dolgotrajne korespondence prepričati o pravem razmerju med komitenti in prejemniki.

Vsled tega je toženka odgovorna za provzročeno škodo,

Proti tej razsodbi tožena tvrdka ni vložila priziva.

Produkcija petroleja.

Prišli so na svetlo že podatki iz različnih držav, kjer se producira petrolej. V splošnem je iz obelodanih statistik razviden velik napredek petrolejne produkcije, kar se je v glavnem zahvaliti poboljšanim tehničnim sredstvom in temu primernemu izkoriščanju petrolejskih vrelcev.

V Romuniji petrolejska industrija trajno napreduje. V mesecu decembru 1924 je bilo producirano okrog 172.000 ton petroleja, kar pomenja v primeri s prejšnjim mesecem, narastek za 6000 ton. Meseca januarja leta 1924 je znašala produkcija 132.000 in je bila potemtakem manjša za 30% napram mesecu decembru. Celoletna produkcija rumunskega petroleja iznaša visoko število 1,850.000 ton napram 1,509.000 tonam v letu 1923, kar pomenja znaten porast za 22%.

Produkcija se bliža na tak način skoraj predvojnemu stanju in kakor se zdi, je privatna inicijativa popolnoma popravila škodo, ki je bila posledica umika rumunske armade v letu 1916.

Navzlic dejstvu, da se nahaja rumunska petrolejna industrija, kar se tiče cen, v mnogo boljšem položaju kot poljska, vendar pomanjkanje kreditov, neurejenost notranjih političnih razmer in pomanjkanje vozne-

ga parka v veliki meri zaprečuje razvoj industrije.

Kakor se poroča, se izvoz petrolejnih produktov skrajno nepovoljno razvija, kar je pripisati slabim zvezam z romunsko luko Konstanco.

O poljski petrolejni produkciji so na razpolago le delna poročila in predvsem iz petrolejskega okoliša Drohobic-Borislav.

Vsejedno so ta poročila precejšnja, ker se nanašajo na eno izmed najvažnejših poljskih petrolejskih področij. Leta 1924 se je produciralo v tem okolišu za 494.610 ton petroleja. Na produkciji so bila udeležena francoska podjetja z 51%, poljska z 31%, avstrijska z 12%, ogrska s 4%, 2% spadajo na različne druge države.

Tudi poljska petrolejna industrija se bori z velikimi kreditnimi težkocami.

Medtem ko je Rumunska v petrolejni industriji dosegla skoraj predvojno stanje, je produkcija borislavskega okoliša, ki je znašala v letu 1913 900.000 ton, še precej oddaljena od tega cilja.

V Ameriki kaže petrolejna produkcija padajočo tendenco. To dejstvo je vzbudilo v ameriških gospodarskih in znanstvenih krogih veliko pozornost. Merodajni činitelji so celo zahtevali, da se omeji izrabljanje petrolejskih vrelcev, ker da obstoja resna nevarnost, da vrelci za doglede čas vsalhejo. Medtem se ta namera ni izvršila, kajti že zimski meseci kažejo znatno boljšanje v petrolejni produkciji, ki se je zvišala v januarja od 2,005.000 sodčkov dnevno na 2,023.650. Znatno je padla produkcija petroleja v Kaliforniji, ki se je zmanjšala v mesecu novembru 1924 za milijon sodčkov napram oktobru 1924.

Velike važnosti za evropska tržišča je naraščanje ruske petrolejne industrije v Baku in Grozniju, ki je dosegla že v letu 1923 okroglo 6 milijonov 500.000 ton ter se je povišala v letu 1924 za okroglih 20%.

Splošno se opaža znaten napredek svetovne petrolejne produkcije. Vzlic temu dejstvu so cene surovim petrolejskim produktom v porastu. Zadnje čase je poraslo američansko blago in temu so sledile tudi manjše proizvajalke surovega petroleja kakor Poljska in Rumunija.

Trgovina.

Napredek našega izvoza v januarju t. l. napram onemu v januarja 1924. — Po podatkih generalne direkcije carin je znašal naš izvoz v januarju t. l. 334.462 ton v vrednosti 762.7 milijona Din, napram 220.110 ton v vrednosti 668.9 milijona Din v januarju 1924. To pomeni porast po količini za 51.95 odstotkov in po vrednosti za 14.01%.

Glavni predmeti našega izvoza v januarju so bili po vrednosti v milijonih Din: turščica 194.9; les: a) stavbni 98.4, b) drva 9.8; pšenična moka 40.1; žito: a) pšenica 33.1, b) ostalo žito 5.3; jajca 37.7; meso: a) sveže 30.3, b) mesni pridelki 5.5; živa živina 19.2; cement 18.9; predivo 18.8; hmelj 17.1; lesni izdelki 11.9; svinec v ploščah 11.2; živi konji 9.7; živa drobnica 9.5; fižol 8.1; sir kaškaval 7.3; kalcijev karbid 6.4; otrobi 6.3, strojlne snovi 5.8; kalcijev cianamid 5.5; ostalo 151.9. — Izvažali so se ti glavni predmeti v glavnem (po vrednosti v milj. Din): turščica: v Avstrijo 66.8, v Italijo 56.9, v Českoslovaško 34.5; les: a) stavbni: v Italijo 64.5, v Madžarsko 7.6; b) drva: v Italijo 6.7, v Madžarsko 2.2; pšenična moka: v Českoslovaško 18.9, v Bolgarsko 10.8, v Avstrijo 9.6; žito: a) pšenica: v Bolgarsko 17.4, v Madžarsko 4.9, v Avstrijo 4.5; b) ostala žita: v Grčijo 3.8, v Avstrijo 1.3; jajca: v Švico 23.8, v Avstrijo 6.8, v Nemčijo 6.1; meso: a) sveže: v Avstrijo 16.9, v Italijo 5.2, v Švico 5.1; b) mesni produkti v Italijo 3.3; živa živina: v Grčijo 8.8, v Italijo 7.9, v Avstrijo 2.1; cement v Grčijo 7.9, v Egipt 5.9, v Italijo 2.5; predivo: v Avstrijo 8.9, v Madžarsko 3.9, v Nemčijo 2.5; hmelj: v Českoslovaško 14.7, v Nemčijo 1.9. — Kakor vidimo, zavzema turščica prvo mesto v januarskem izvozu. Izvoz živine pa je kljub splošno povečanemu izvozu v januarju izredno majhen.

Češkoslovaški nacionalni komite mednarodne trgovske zbornice v Parizu je zboroval koncem januarja t. l. v Pragi. Baval se je predvsem s pripravami za prihodnji kongres, ki se vrši od 21. do 28. junija t. l. v Bruslju in razpravljaj o izenačenju čekovne zakonodaje, o reformi koledarja, o varstvu importerjev in konsumentov proti slabi kvaliteti importiranega blaga. Glede čekovne zakonodaje je komite sklenil, da razpošlje vsem članom vprašalne pole; glede reforme koledarja je komite mnenja, da se naj z reformo koledarja doseže, da bo vsak datum padel na isti dan tedna, odklanja pa preložitve novega leta na dan 22. decembra in razdelitev leta na 13 mesecev. Za preprečitev, da bi se uvažalo blago slabe kvalitete, se namerava postaviti strokovnjake in preizkuševališča, ki naj overijo kvaliteto blaga. Komite smatra, da je rečna trgovina interesirana na tem, da se namera izvede in je sklenil, da bo ta stremiljenja načeloma podpiral. — Iz navedenih kratkih podatkov je razvidno, kako velikega pomena je za zunanjo trgovino in za naš ugled na mednarodnem trgu, da čimprej prične s poslovanjem tudi naš nacionalni komite. Upamo, da bo sarajevski gospodarski kongres pospešil popolnitev, odnosno aktiviranje nacionalnega komiteja.

Prodaja lesa (okoli 10.000 m³) se bo vršila dne 20. marca t. l. pri direkciji šum v Sarajevu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Industrija.

Občni zbor Kranjske industrijske družbe. V petek je imela Kranjska industrijska družba v Ljubljani svoj redni letni občni zbor. Odobrena je bila bilanca za poslovno leto 1923/24, ki izkazuje 874.608 Din čistega dobička. Izplača se 11 odstotna dividenda. Iz letnega poročila posnamemo, da je posel na železnem trgu v Jugoslaviji jako slab. Češkoslovaška, posebno pa avstrijska konkurenca si je osvojila velik del jugoslovenskega trga, tako, da Kranjska industrijska družba le s težavo najde kupca za svoje železne proizvode. Ker ima podjetje vse zaloge polne neprodanega blaga, je morala v zadnjem času reducirati delo v tovarni. Da ni treba odpustiti delavcev, je družba restringirala delo na pet dni v tednu, tako, da počiva obrat v soboto in nedeljo. Ako se ne zboljšajo tržne razmere v Jugoslaviji, bo morala družba še nadalje restringirati delo. — Za predsednika je bil ponovno izvoljen Aleksander Ferar, za podpredsednika pa Avgust Praprotnik ter kot pooblaščen član upravnega sveta dr. Fr. Windischer.

Predlog angleških industrijalcev za ureditev medzvezniških dolgov. Zveza angleških industrijalcev je predložila finančnemu ministru spomenico o vprašanju medzvezniških dolgov, v kateri se predvsem opisuje položaj angleškega davkoplačevalca in posebno industrijca napram bremenom, ki jih predstavljajo ti dolgovi. Spomenica zatrjuje, da pomnožujejo dolgovi v inozemstvu davke na angleški imovini v meri enega šilinga in enajst pencev za vsak šterling obdačljivega premoženja, in da stane tedaj francoski dolg letnih 7 pencev za vsak šterling obdačljivega premoženja, vsak šterling obdačljivega premoženja angleškega davkoplačevalca, italijanski dolg 6.5 pencev, dolg ostalih zaveznikov z Rusijo vred 9.5 pencev. Ako se te številke primerjajo s sedanjo vrednostjo šterlinga (107.80 lir), se pride do zaključka, da stane francoski dolg angleškega davkoplačevalca 3.43 lire za šterling, italijanski 3.18, dolg ostalih zaveznikov pa 4.66 lir. Plačila Amerike stanejo davkoplačevalca 8.5 pencev za vsak šterling. Skupno 2 šterlinga in 7.5 pencev. Zveza industrijalcev zastopa mnenje, da se Anglija ne more odreči svojim terjatvam napram zaveznikom, in medtem ko priznava, da ne morejo dolžniki izvršiti takoj velikih plačil, predlaga, da naj se pri ugotavljanju plačilne zmožnosti posameznih držav upošteva tudi možnost njihovega blagostanja v bodočnosti. Sinoči je Baldwin v dolnji zbornici izjavil, da ne more reči, kdaj da se bodo angleški in francoski zastopniki sestali k razpravi o dolgovih. Ni mogoče namreč skleniti ničesar, dokler ne odgovori francoska vlada na Churchillovo noto.

Denarstvo.

»Regulacija obrestne mere.« — Na skupnem sestanku denarnih zavodov (bank, večjih hranilnic in posojilnic) v Sloveniji dne 28. februarja t. l. se je sklenilo pristopiti kar najhitreje regulaciji obrestnih mer. Kakor je znano, je dala inicijativo v tem vprašanju Narodna banka kraljevine SHS. Današnja denarna situacija faktično zahteva, da se to vprašanje uredi in sicer ne le za vloge, ampak tudi za posojila. Da se ta za naše gospodarstvo vevlažen cilj doseže, se bo izdelal načrt glede skupnega in enotnega postopanja vseh večjih denarnih zavodov naše države in smemo upati, da se uresniči v najbližji bodočnosti. Tako se približujemo tudi na denarnem trgu predvojnemu normalnim razmeram. Gotovo je, da bo regulacija obrestne mere vplivala kar najugodnejše na ozdravljenje današnjih neznosnih razmer v industriji ter pospeševala stavbeno podjetnost.

Koliko dolguje Jugoslavija. Naše zunanje ministrstvo je bilo obveščeno, da je v angleški zbornici referent za medzavezniške dolgove poročal, da znaša vojno posojilo Anglije Jugoslaviji 2 milijona 900.000 šterlingov, pomožno posojilo 2.390.000 šterlingov in 190.000 šterlingov dolguje Jugoslavija za prevozne stroške srbske armade.

Preračunavanje avstrijskih kron v šilinge. — Avstrijski bančni zavodi razpošiljajo svojim komitentom nastopno okrožnico: »Z zveznim zakonom z dne 20. decembra 1924 gv. zak. št. 461 se je namesto kronske veljave uvedla šilingova veljava. Enota te veljave je šiling (S), ki se deli na 100 grošev (g). Krone se preračunava v šilinge na ta način, da se smatra 10.000 K za en šiling. Pri tem se odlomki za polovico groša ali več zaračunavajo za cel groš, odlomki pod polovico groša se pa ne vpoštevajo. Kakor vse banke, uvedemo tudi mi s 1. marcem t. l. v našem poslovnem obratu računanje v šilingih. Da se preprečijo napake in difference, Vas prosimo, da od navedenega časa dalje naznanite v vseh nam namenjenih dopisih, naročilih itd., kakor pri izpolnitvi menic, čekov, nakazil itd. brez izjeme zneske v šilingovi veljavi. Izjemo tvorijo le denarni zneski inozemske valute. Naročila, ki Vam dospo za označbo kronske veljave, bomo na podlagi zakonito določene relacije preračunavali v šilinge, pri čemur ne prevzamemo nobene odgovornosti za morebitno škodo, ki bi Vam nastala, ako se ne poslužujete nove valutne označbe. Naše račune pretvorimo istotako vse v šilinge.

Davki in takse.

Dopolnilna prenosna taksa. Generalna direkcija posrednih davkov je na ponovne pritožbe odločila, da je treba dopolnilno prenosno takso plačati po določenih točkah 1. in 2. odst. I. pripomnje 12. tar. post. 12. v izmeri zadnjega predpisa brez ozira na to, če se je proti predpisu vložila pritožba in zahtevalo oprostitev.

Trošarine prosta dobava bencina. — Generalna direkcija posrednih davkov je z razpisom z dne 13. januarja 1925, št. 759 odločila nastopno: Dovoljenja za nabavo trošarine prostega bencina se dajejo za dobo enega leta, od dneva dovoljenja računeno. Po preteku tega časa dovoljenja avtomatično ugasnejo.

Zvišana trošarina na vino v Italiji. — Tekom meseca februarja t. l. je Italija zvišala trošarino na vino na ta način, da pobira na trošarino na alkoholne pijače za vino poseben pribitek, ki znaša v občinah I. in II. reda 15 lir na hl, v občinah III. in IV. razreda pa 12 lir na hl. Na vino v steklenicah znaša pribitek 30 centov za steklenico. Trošarina na žganje in likerje se giblje od 24 do 60 lir na hl. Z novim vinskim davkom italijanski izvoz ni prizadet, ker se pobira ta davek edino od vino, ki se konzumira v Italiji.

Carina.

Carinjenje blaga iz Rumunije po minimalni tarifi. — Ministrski svet je na seji dne 20. februarja t. l. odločil, da se blago rumunskega izvora pri uvozu v našo državo carini po minimalni carinski tarifi, dokler bo tudi blago našega izvora pri izvozu v Rumunijo uživalo enako ugodnost.

Promet.

Tarifna ugodnost za prevoz blaga preko Sušaka. — »Službene Novine« z dne 27. februarja t. l. str. 44—X. objavljajo nastopni razpis generalne direkcije drž. železnice (z dne 24. februarja 1925 G. D. br. 8334/24): Gospod minister saobračaja je z odlokom z dne 23. februarja 1925 M. S. br. 3748 odobril 30% popust od normalnih tarifskih razredov I., II. A, B, C Spec. T. I., iz tarife IIIa, IIIb, IVa, IVb, IVc za vse blago v vagonskih tovorih, ki se pošilja na podlagi naznačenih tarifskih razredov pod nastopnimi pogoji: 1. Blago mora biti namenjeno za prevoz iz Sušaka preko Karlovca in Bubnarcev za postaje na področju železniške direkcije v Ljubljani ali obratno. 2. Odpošiljatelj mora to smer predpisati v tovarnem listu. — Popust velja od 1. marca do 30. junija 1925 in se bo izvajal potem kartiranja. Ta odredba je osobite važnosti za našo lesno industrijo, ki se je potom Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani ponovno prizadevala, da se ji prizna to ugodnost, ki je za njo življenjskega pomena.

Telefonska proga Split—Zadar. — Te dni je bil otvorjen promet na novi telefonski progi Split—Šibenik—Zadar. V sporazumu z italijansko pošto upravo se je določila pristojbina za trinitutni razgovor med Splitom in Zadrom na 1 zlati frank.

Razno.

Smrt predsednika Eberta. — Predsednik nemške republike Friderik Ebert je 28. februarja umrl. Ebert je bil rojen v Heidelbergu leta 1871. Njegov oče je bil lastnik male krojačnice in Friderik Ebert sam se je v svoji mladosti učil sedlarstva. Vendar se je že v mladih letih zanimal tudi za politiko in

je postal novinar. Leta 1897 je bil izvoljen v vodstvo nemške socialistične stranke, leta 1912 za poslanca v državnem zboru in leto potem za predsednika socialistične stranke. Leta 1914 je obljubil Wilhelmu pomoč svoje stranke v svetovni vojni, 20. julija 1917 pa je bil med tistimi, ki so nastopili za »revolucijo za mir«. Po premirju in po begu cesarja Wilhelma je Ebert takoj uvidel situacijo in čutil, da je poklican, da postane gospodar položaja. Tudi Hindenburg je priznal oblast nove vlade. Tedaj so se pa obrnili proti Ebertu ekstremistični člani direktorija, prišlo je do krvavih pozikusov sovjetske revolucije, katero je pa Ebert s pomočjo Noskeja udušil in zgodilo se je, ob priliki enega takih pozikusov, da sta padla Liebknecht in Rosa Luxemburg. Konstituenta v Weimarju ga je 6. februarja proglasila za prvega predsednika države. Kot državni predsednik se Ebert ni udeleževal več strankarskega boja, zavzel je nadstrankarsko stališče in skrbel le za blagor domovine.

Sestanek male antante v Bukarešti. Sestanek Male antante se bo vršil od 20. do 25. marca t. l. Bukarešti. Na sestanku se bodo določile smernice politike Male antante. Program še ni določen, ker se morajo posamezne vlade še dogovoriti.

Češkoslovaški stanovanjski zakon. — Petka koalicije se je te dni sporazumela glede stanovanjskega zakona. Sporazum obsega sledeče točke: Zaščita najemnikov se podaljša za dobo treh let. § 12. danjega stanovanjskega zakona, ki dopušta prevratitev popravil na najemnike, se razveljavi, hišnim posestnikom pa prizna za kompenzacijo pravico, da primerno zvišajo najemnine.

Jubilej krompirja. — V tekočem letu se konča ravno 350 let od kar je Anglež Drake uvedel krompir iz Amerike v Evropo. Rastlina se je smatrala v začetku za posebno delikateso, našlo se jo je samo na mizi bogatih gurmanov. Tedanji francoski kralj je imenoval krompir bodičim kruhom revnejših in v tem se ni prevaril. Interesantno je pripomniti, da se je v začetku krompir prisilno sadil, ker ga je ljudstvo na vse pretege hotelo odpraviti. Zbog nekaterih primerov ostrupljenja, ki so namesto jabolok iz zemlje jedli sad.

Brezposelnost v Angliji pada. — Sredi februarja je bilo v Angliji 1.239.000 brezposelnih, t. j. za 3159 manj kakor v tednu pred februarjem. V zadnjih petih tednih je število brezposelnih padlo za 69.249.

Državna borza dela v Mariboru. — Od 21. do 28. februarja je bilo pri tej borzi 63 prostih mest prijavljenih, 118 oseb je iskalo službo, v 40 slučajih je borza posredovala uspešno in 14 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 28. februarja pa je bilo 515 prostih mest prijavljenih, 1069 je iskalo službo, v 272 slučajih je borza posredovala uspešno in 60 oseb je odpotovalo.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 2. marca 1925.

Blago. Hrastovi plohi neobrobjeni, I. in II. vrsta, od 2 m dolž. naprej, od 3 do 13 cm debel., fco Postojna 2 vag. den. 1000, bl. 1000, zaklj. 1000; bukovi frizi parjeni, od 30—50, od 4—8, 27 mm debel., fco Postojna 2 vag. den. 900, bl. 900, zaklj. 900; trami 11/13, 13/16, 16/19, lepo tesano merkant. blago, fco Postojna 4 vag. den. 395, bl. 400, zaklj. 395; trami od 11/13—19/24, 5 in 7 m dolž., merkant. blago, fco Postojna 1 vag. den. 400, bl. 405, zaklj. 400; pšenica domača, fco Ljubljana den. 450; otrobi pšenični, drobni, fco juta vreče, loco Ljubljana bl. 215; koruza nova, promptna, fco Ljubljana bl. 255; koruza nova, dobavitev marec, fco sremška postaja bl. 210; koruza nova, dobavitev april, fco sremška postaja bl. 220; ječmen, 62 kg, loco Ljubljana bl. 390; oves bački, rešetan, fco Ljubljana bl. 360; oves semenski, fco bačka postaja bl. 330; laneno seme zimsko, fco Ljubljana den. 700; krompir be-

li, feo Djevdjelija bl. 180; fižol ribničan, češčen, feo Ljubljana den. 350, bl. 415; slanina slana, trodelna, feo Vukovar blago 23.

Vrednote. 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 65, bl. 68. 4% Kranjsko dež. pos. iz l. 1888 bl. 22; Lot. 2 1/2% drž. renta za voj. škodo den. 150, bl. 157; Celjska posojilnica den. 210, bl. 212; Ljublj. kred. banka den. 238; Merkantilna banka den. 103; Prva hrv. šted. den. 935, bl. 945; Slavenska banka den. 80; Kreditni zavod za trg. in ind. den. 190, bl. 200 (ex kupon); Stroj. tov. in liv. bl. 135; Trboveljska prem. družba bl. 425; Združ. pap. Vevče den. 100, bl. 114; Stavbna družba den. 275, bl. 285. 4 1/2% Kranjsko dež. melioracijsko pos. iz l. 1911 bl. 22.50.

Tržna poročila.

Cene na trgu v Ljubljani. Goveje meso 17—25, telečje 25—30, svinjsko 20—25, slanina 25 dinarjev za kilogram; klobase, kranjske 5—10 Din za komad. Kokoši 40—60 Din komad, jajca 0.75—1 Din komad. Mleko 3 Din liter, surovo maslo 40—45 Din kilogram. Karlijola 10—12 Din kg, rumena solata 1.25—1.75, motovilec 1.25, regrat 1—1.25 Din za merico. Jabolka 2—8 Din kg. Moka 8, 80 7.50 Din kg. Druge cene nespremenjene.

Cene na mariborskem trgu. Dne 28. februarja je bil mariborski trg zelo dobro preskrbljen, toda srednje obiskan, in tudi prodalo se ni mnogo. Bilo je 66 slaninarjev, ki so prodajali svinjino po 25—35, slanino po 22—30 in drob po 15—20 Din; domači mesarji so prodajali govedino po 15—20, teletino 17—20, svinjino po 18—22 in ovčje pa po 15 Din za kg; v mestni mesnici pa so prodajali govedino po 15, teletino po 18 in svinjino po 22 Din kg. — **Perutnina.** Bilo je samo okoli 200 komadov; cene so bile kokošim 25—60, racam in gosem 60—100, puranom pa 100 do 125 Din komad. — **Domači zajčki** so se prodajali po 10—50 Din komad. — **Krompir, sadje, zelenjava in druga živila.** Krompir so prodajali po 40 Din mernik (7 1/2 kilogr.); čebula po 3—6 Din venec; zeljate glave, ohrovt in solata 2—6 Din komad; kisló zelje 3.50, kislá repa 2 dinarja kg; jabolka 2—6; hruške 10 do 20 Din kg; jajca 1.25 do 2; limone 0.75 do 1.50; pomaranče 1 do 2.50 Din kom; fige 6 do 10 Din venec. — **Loučena in lesena roba** se je prodajala po 0.50 do 160 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 26. februarja (pepelnica) je samo en kmet pripeljal en voz sena, v soboto pa je bilo 7 vozov sena in 12 vozov slame na trgu. Cena je bila senu 75—85, slami pa 50—65 Din za 100 kg.

Mariborsko sejensko poročilo. Maribor, 24. februarja 1924. Prignalo se je: 5 konjev, 2 bika, 67 volov, 124 krav in 1 tele. Skupaj 199 komadov. Cene so bile sledeče: (za 1 kg žive teže): debeli voli 10.50 do 11.25; poldebili voli 8.75 do 10; plemenski voli 8 do 8.75; biki za klanje 8 do 8.75; klavne krave, debele, 9.50 do 11.25; plemenske krave 7 do 8.25; krave za klobasarije 3.75 do 6.35; molzne krave 7.25 do 9.50; breje krave 7.25 do 9.50; mlada živina 8.75 do 9.75. Prodalo se je 67 komadov. — **Mesne cene:** Volovsko meso I. vrste 18 do 20, II. vrste 16 do 17.50; meso od bikov krav in telic 15; telečje meso I. vrste 20, II. vrste 17.50; svinjsko meso, sveže, 15 do 30 dinarjev za kilogram.

Cene na tržaškem trgu. Cene se razumejo v lirah za 100 kg. Česen 800—1000, pomaranče 25—130, karlijol 30—50, kapus 70—80, verzote 100—130, čebula 120—140, fige (suhe) 220—400, solata 40—300, limone (100 komadov) 7—8, jabolka 90—300, krompir 70—85, hruške 100—380, grah 240, paradižniki 300, radič 160—300, radič (rdeč) 160 do 280, špinata 100—200.

Najboljši
šivalni stroj
je edino je

Josip
Petelinc-a
znanka

Grützner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
blizu Prešernovega spomenika

Ljubljana
Pook v vozezu brazilačen. Večletna garancija
Delavnica za popravila

Na vabilo Telef. 913 Na malo

KOVINSKI TRG OKOLI 20. FEBRUARJA.

V Ameriki so se cene pločevini in železa v palicah nekoliko dvignile. United States Steel Corporation (stel = Stahl) dela s 93 odstotno kapaciteto; naročil, ki jih ni mogla izgotoviti, je bilo na koncu decembra 4,817.000 ton, na koncu januarja pa 5,037.000 ton. V zadnjih dneh so pa naročila malo ponehala. Železni-

ce so naročevale tračnice, Japonska je povpraševala po pločevini. V Kanadi so producirali lani 593.000 ton surovega železa, za 287.000 ton = 33% manj kakor leta 1923, a za 210.000 ton = 55% več kakor leta 1922. Jekla so napravili 651 tisoč ton.

Evropa se še ni pomirila, ugodni položaj od začetka leta ni bil trajen. Frank je šel nazaj, ne samo iz političnih temveč tudi iz gospodarskih vzrokov. To se pozna posebno na francoskem kovinskem trgu. Razgovori z Nemčijo, ki naj uredijo trgovsko razmerje, so se zopet pričeli. V francoskih skladiščih so se nakopičile velike zaloge za Nemčijo namenjenih polfabrikatov. Domači trg je še nadalje nemiren, vsled zvišanja cen za živila zahtevajo delavci zmeraj bolj burno zvišanje plač. Z dvigajočimi se nabavnimi stroški morajo iti tudi cene gor in se to že pozna. Hermitit je notiral od 420 do 435 francoskih frankov, valjana blago je šlo v ceni za 20 do 40 frankov gor. Domača potreba je zelo omejena, na denarnem trgu je pomanjkanje gotovine, težko je dobiti bančne kredite. Vse to vpliva na slabo. Boljši je eksportni trg, ker producenti vsled padle devize lahko ceneje ponudijo kakor nemška konkurenca. Cene na eksportnem trgu so bile približno tele: železo v palicah 6/2 do 6/10 angleških funtov, surova pločevina 7/15 do 8/5, srednja 9 do 9/10, valjana žica 6/10 do 6/15. — V Belgiji se je samo trg surovega železa malo poživil, sicer pa položaj ni ugoden. Dogodki na francoskem vplivajo tudi na Belgijo. Cene so bile približno tele: železo v palicah 565 do 575 belgijskih frankov, tračnice 650, surova pločevina 690 do 70, srednja 740 do 750, fina 975 do 1150.

Zboljšanje angleškega trga v prejšnjem tednu je spet izginilo. Domači konzum kaj malo kupi in ga tudi sedanje nizke cene ne zdramijo. V eksportni trgovini je bilo nekaj naročil s kontinenta in iz Amerike. — **Nemški konzum** je bil na kovinskem trgu še nadalje rezerviran. Tovarne pa imajo vednoma še prav dosti dela. Čakajo nadaljnega razvoja in upajo, da bo bolje. Zlasti poljedelski stroji pridejo v budoče v poštev. V eksportni trgovini nadleguje Nemce tuja konkurenca, pa so vendar napravili nekaj večjih kupčij; dobili so naročila iz Argentine, Grške in iz Egipta. Češki domači trg prav pridno kupuje, poljedelski stroji gredo dobro, država je naročila vagone itd. O večji eksportni trgovini pa ni govora, inozemska konkurenca je prehuda.

TRBOVELJSKI PREMOG, DRVA, KOKS ANGLEŠKI PREMOG, ŠLEZIJSKE BRIKETE dobavlja

„ILIRIJA“, Ljubljana
KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220
Plaćilo tudi na obroke!

Dobava, prodaja.

Prodaja odpadkov (od blaga in od usnja) se bo vršila dne 24. marca t. l. pri upravi 4. zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu. Predmetni oglas z natančnimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oddaja pravice prometa in transportiranja monopolne in druge robe se bo vršila v Beogradu pri upravi državnih monopolov v Beogradu dne 20. marca t. l. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje na dan 5. marca t. l. dobave: 260 garnitur modrih ključavničarskih oblek in garnitur letnih oblek, 260 garnitur letnih službenih oblek, 10 parov čevljev, 15 parov škornjev, 8 kratkih suknjičev, 464 jagnječih kap in 74 kožnih kap za strojevodje in kurjače. Natančnejše informacije se dobe pri ekonomskem odelenju te direkcije.

Dobave. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 26. marca t. l. pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 7200 m³ karbida. — Dne 27. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vazelina, mila in čistila za kovine; glede dobave plinskega koksa ter glede dobave osov.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 10. marca t. l. ponudbe glede dobave 150 m jeklene vrvi, do 20. marca t. l. pa glede dobave 500 kg klincev (žbljev) in glede dobave 200 ključavnic (žabic) z 2 ključema. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije pri direkciji državnih železnic v Subotici: dne 14. marca t. l. glede dobave 2000 kg lanenega firneža; dne 16. marca t. l. glede dobave bele pločevine in dne 18. marca t. l. glede dobave 35 vagonov (po 10 ton) bukovih drv. —

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani

priloga

špecerijsko blago

raznoverstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznoverstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za di-

šave z električnim

obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

TISKARNA

„MERKUR“

Trg. del. d. d.

LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica

št. 13

Tiska časopise, poset-

nice, knjige, brokure,

letake, cenike, pravila,

lepake, vse trgovske

in uradne flekrovine itd.

v eni in v več barvah

Lastna knjigovodstva

Telefon št. 300

Rajna pri post. št. 13.000

št. 13.000

TVRDKA

A. VOLK
LJUBLJANA

Veletrgovina žita in

mlevskih izdelkov

priloga iz svoje zaloge

vse vrste pšenične

moke najboljših

banaških

mlinov,

otrobe, koruzne

in ajdove izdelke, kašo,

ječmenj, nadalje pšenico,

koruzo, oves, fižol

in druge

poljske pridelke.

Telefon št. 449.

Brzjavni: VOLK.

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priloga potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,

modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukanec, tonelno blago.

Telefon 915

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priloga potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,

modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukanec, tonelno blago.

Telefon 915

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priloga potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,

modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukanec, tonelno blago.

Telefon 915

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priloga potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,

modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukanec, tonelno blago.

Telefon 915

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priloga potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,

Razširjajte in naročite „Trgovski list“!